SÖDRA ROSLAGENS SLÄKTFORSKAR-FÖRENING

SYSSLINGEN

Medlemsblad 4, 2009 Årgång 16

Kallelse

till ordinarie höstmöte med Södra Roslagens släktforskarförening torsdagen den 5 november 2009 kl 19.00 i Åkersberga bibliotek.

Förslag till dagordning:

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av rösträknare tillika justeringsmän
4. Fråga om kallelse till mötet behörigen skett
5. Godkännande av dagordning
6. Kort redogörelse för styrelsens verksamhet under året
7. Verksamhetsplan för 2010
8. Budget och medlemsavgift för 2010
9. Val av ordförande
10. Val av styrelseledamöter
11. Val av revisor och revisorssuppleant
12. Övriga frågor
13. Mötets avslutande

Efter mötet och kaffet lyssnar vi till Överingenjören Fil.mag.Gunnar Stål som talar om Genvägar i släktforskningen.

Hjärtligt välkomna! Kaffe med dopp serveras!

Ta med det här numret av Sysslingen till mötet!

Södra Roslagens släktforskarförening
Föreningens adress:
Guckuskovägen 12, 184 35 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande	Eddy Widborg	08-540 209 79
e-post:	*eddy-genealog@telia.com*	
Vice ordf	Anita Järvenpää	08-541 338 19
e-post:	*anita.jarvenpaa@lo.se*	
Sekreterare	Carl-Göran Backgård	08-540 611 36
e-post:	*cg@milstolpen.org*	
Kassör	Ingalill Hallberg	08-540 233 83
e-post:	*ingalillhallberg@telia.com*	
Ledamot	Olle Kungberg	08-541 753 33
e-post:	*olle.king@hotmail.com*	
Ledamot	Lennart Djerf	08-540 614 28
e-post	*lennart.djerf@swipnet.se*	
Ledamot	Olle Keijser	08-540 693 07
e-post	*okeijser@gmail.com*	

Revisorer:

Ordinarie	Björn Olander	08-540 230 65
	Lars Lindblad	08-540 659 76
Suppleant	Len Blomgren	08-540 603 24

Valberedning:

Sammankallande	Olle Sellström	08-540 216 43
	Arne Sundberg	08-541 324 55
	Marianne Fröblom	08-540 673 64

Programkommitté:

Carl-Göran Backgård	08-540 611 36
Eddy Widborg	08-540 209 79
Gunnar Sjöberg	08-541 320 78
Jessica Sjölund	08-540 212 78
Heléne Stuborn	08-540 246 18

Åkersbergakommitté:

Eddy Widborg	08-540 209 79
Ingalill Hallberg	08-540 233 83
Heléne Stuborn	08-540 246 18

Arningekommitté:

Mai-Britt Andersson	08-540 216 42
Carl Göran Backgård	08-540 611 36

Vaxholmskommitté:

Gunnar Sjöberg	08-541 320 78
Anita Järvenpää	08-541 338 19
Inger Rydholm	08-541 320 78

Läsapparaterna (bokning och utlåning):

Carl-Göran Backgård	08-540 611 36

Redaktör och ansvarig utgivare:

Susanne Fagerqvist	08-540 653 26

Redaktionskommitté:

Margareta Hultman	Inger Rydholm
Gunnar Sjöberg	Leif Gannert
Anita Järvenpää	Olle Kungberg
Nils Lindgren	Ulla Sellbom
Carl-Uno Sjöblom	Arne Sundberg

Avgifter:

Medlemsavgift	100 kronor
Ungdomsmedlem	25 kronor (under 25 år)
Hyra av läsapparat	25 kronor/vecka

Plusgirokonto: 448 57 91-0

Nya medlemmar:
Sätt in avgiften på vårt plusgirokonto.
Glöm inte ange namn och adress!

Medlemstidningen Sysslingen utkommer med 4 nr/år
Bidrag kan sändas till redaktören Susanne Fagerqvist,
Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.
e-post: sysslingen@hotmail.com
hemsida: www.roslagen.be

För signerade bidrag ansvarar författaren.
Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Redaktionen har ordet

Nyss önskade vi alla läsare en trevlig sommar och nu börjar det redan lacka mot jul. Än så länge känns det lite avlägset men tiden går så fort. Vi är redan inne på nummer 4 som är årets sista.

Vi vill tacka alla medlemmar som har medverkat med olika artiklar men önskar fortfarande att fler hör av sig med bidrag. Det kan vara ansedlar, texter eller kanske efterlysningar. Vi tar tacksamt mot allt ni skickar.

God jul och Gott Nytt År önskar redaktionen.

Susanne Fagerqvist

E-post: sysslingen@hotmail.com

Innehåll:

Redaktionen har ordet 2
Brevet till läsaren 3
Förslag till verksamhetsplan 2010 4
Förslag till budget 2010....4
Valberedningens förslag höstmötet....5
Äntligen klara! 5
Estoniakatastrofen den 28 september 1994 6
Den wälmanhaftige sergeanten....7
Safvelsjö torp 9
Ordmoln....11
Datorhörnan 12
Luciafirande....13
E-postadresser för utskick av information....13
Tomtenissarnas Tragiska Jul 14
Ordet tassemarker 16

Nästa nummer av Sysslingen kommer januari 2010.

Manusstopp den 1 januari 2010

Brevet till läsaren

Jag har nyss börjat Höstdagboken. Det finns en hel del att göra på hösten: sätta in trädgårdsmöbler, snygga till gräsplaner och städa – städa – städa. Säga adjö till fåglar och växter och hoppas att de kommer tillbaka till nästa vår.

Att avgå från ordförandeskapet i den här föreningen tillhör också det som skall skrivas in i Höstdagboken. Det började för åtta eller om det var nio år sedan. Det var ingen som ville ta över klubban efter Tycho. Jag vet för jag var själv sammankallande i valberedningen. Så jag föreslog mig själv och hoppades att jag skulle sitta en period. Det blev flera. Hur föreningens medlemmar uppfattat detta vet jag egentligen inte men själv har jag haft en väldig glädje över det jobbet. Jag har träffat många trevliga och duktiga släktforskare och jag har varit med om att inspirera många till stora insatser. Vi har trevliga och lärorika månadsmöten där vi tillsammans knäcker svåra problem. Vi hjälps åt med att varje lördag finnas på biblioteket och hjälpa nybörjare. Häromdagen fick jag ett e-brev från en medlem som skrev: kul att vara med i en förening som känns aktiv.

Under de här åren har vi inte minskat medlemsantalet. Vi har en god ekonomi, vi har inte behövt höja medlemsavgiften.

Så en sak till: jag föreslog styrelsen att vi skulle tillsätta en grupp för produktion av en Kyrkboksskiva för församlingarna i Österåker och Vaxholms kommuner. Ett trettiotal medlemmar har flitigt ägnat sig att under ledning av Anita Järvenpää läsa in alla uppgifter – och det är på sin plats att jag så här uttalar ett särskilt tack till dessa tappra och flitiga arbetare i vingården: ett särskilt tack till makarna Backgård som båda har dragit ett tungt lass. Nu ligger CD-skivan här. Den omfattar tiden 1671 till 1937. Redan från början hade jag synpunkter på priset: den skall vara överkomlig för vem som helst och det är den. För medlemmar är priset 150 kronor. Köp den på höstmötet – vi kommer att presentera den där.

Om Ni undrar – så är skivan och dess omslag formgivet av en släkting till mig som jag hittat på senare tid. (Maret Kjellberg, Strängnäs). För mig känns det bra att sätta punkt nu.

Med mycket vänliga hälsningar
Eddy Widborg
ordförande

PS. innan jag slutar vill jag påminna om Denis Diderot som i ett brev till sin väninna Sophie Volland skrev något som jag alltid försöker leva efter: om man höll räkningen på alla goda gärningar skulle de befinnas vara vanligare – inget tvivel om det. Kanske skulle det knappast behövas straff för brott om det fanns belöningar för dygd. DS.

Förslag till verksamhetsplan 2010

1. Öka föreningens medlemsantal till 325.
2. Arrangera medlemsträffar i Vaxholm och Åkersberga.
3. Arrangera aktiviteter som studiebesök, forskarkvällar och liknande på medlemmarnas förslag.
4. Bemanna jourhavande släktforskare på lördagar i biblioteken i Vaxholm och Åkersberga utom i juni-augusti.
5. Vid behov och i mån av förmåga hålla nybörjarcirklar och andra kurser.
6. Ge ut fyra nummer av Sysslingen.
7. Öka andelen Sysslingenmottagare via e-post till 70 %.
8. Sälja 200 exemplar av Vaxholm-Österåker-CD.
9. Inköpa och installera fler register på föreningens dator.
10. Delta i riksstämma och nationella släktforskardagar samt i eventuellt regionalt och lokalt samarbete.
11. Delta i programmet Jourhavande släktforskare i Arninge.
12. Arrangera föredrag eller liknande vid föreningens stadgeenliga vår- och höstmöten.
13. Arrangera våravslutning med utflykt och höstavslutning med Lucia.

Förslag till budget 2010

Intäkter:	
Medlemsavgifter	30 000
Deltagaravgifter	2 000
Aktiviteter	1 000
Försäljning av CD	15 000
Summa intäkter	**48 000**
Kostnader:	
Medlemsanknutna kostnader	20 000
Övrig verksamhet	8 000
CD-produktion	15 000
Övriga kostnader	3 000
Summa kostnader	**46 000**
Överskott	**2 000**

Förslag till medlemsavgifter för 2010:

Styrelsen föreslår oförändrad medlemsavgift för 2010, dvs. 100 kr för vuxenmedlem och 25 kr för ungdomsmedlem född tidigast 1985.

Valberedningens förslag höstmötet

Ordförande vid höstmötet	.....
Sekreterare vid höstmötet	Carl-Göran Backgård
Justerare tillika rösträknare	.....
Styrelseordförande, nyval till 2011	Anita Järvenpää
Styrelseledamot, omval till 2011	Ingalill Hallberg
Styrelseledamot, omval till 2011	Olle Keijser
Styrelseledamot, omval till 2011	Olle Kungberg
Styrelseledamot, nyval till 2010	Torbjörn Claar
Revisor, nyval till 2011	Margareta Hultman
Revisorsuppleant, omval till 2010	Len Blomgren
Valberedning, sammankallande till 2010	.....
Valberedning till 2010	.....
Valberedning till 2010	.....

Äntligen klara!

Nu är föreningens CD-skiva äntligen klar. Vi har, under fem år, registrerat och korrekturläst samtliga födda vigda och döda från 1670-talet till år 1937 i Ljusterö, Roslags-Kulla, Vaxholm, Österåker och Östra Ryd. Vi håller nu på med att testköra skivan, som kommer att pressas i slutet av oktober och lanseras vid höstmötet den 5 november.

Skivan kommer att kosta 150 kronor för medlemmar och 200 kronor för de som inte är medlemmar. De första 100 skivorna är numrerade - så beställ nu, så får Du en av de första hundra. Sätt in beloppet på föreningens plusgirokonto 4 48 57 91-0 samt sänd ett mail med medlemsnummer samt namn och adress till ingalillhallberg@telia.com. Vi skickar skivan, portofritt, till dig under vecka 45.

Bild framtagen av Maret Kjellberg,

Sist men inte minst, ett jättestort tack till alla er som har hjälpt till med detta arbete!

Anita Järvenpää

Estoniakatastrofen den 28 september 1994

För i dagarna femton år sedan drabbades vi av beskedet att MS Estonia förlist i Östersjön. 852 personer omkom. Många har säkert i sin omgivning familjer eller bekanta som hade anhöriga ombord.

Jag arbetade inom försvaret vid den tidpunkten. Ni kanske kommer ihåg debatten om Estonia skulle bärgas eller inte. Skulle hon bärgas, var det till en svensk hamn. Den platsen då var hemlig.

Försvarsmakten har även till uppgift att stödja det civila samhället. Av den anledningen blev jag av Marinkommandochefen tillsammans med överstelöjtnanterna Lars Norberg och Bengt Svantesson nedkallad till ett sammanträde på Muskö den 28 november.

Mötet skulle handla om tillvägagångssätt för att eventuellt ta hand om Estonia på Muskö.

De personer vi träffade var ID-kommissionens ordförande polisintendent Roland Ståhl, generaldirektören för Rättsmedicinska verket, Kurt Roos, rättsläkare Jan Lindberg, odontolog Håkan Mörnström och kriminaltekniker Harald Kops.

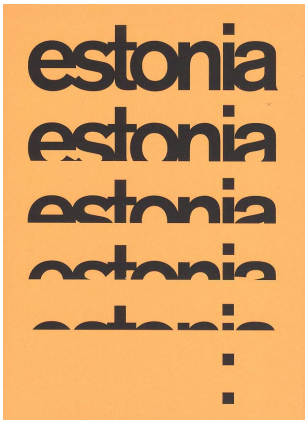

Hösten 2006 hade Sjöhistoriska museet en utställning om katastrofen. Det lilla orangefärgade häftet innehåller många tänkvärda ord.

Inom marinkommandot hade vi just avslutat ett större byggnadsprojekt. Vid arbetsplatsen, som vi byggt upp, fanns personalrum, toaletter, duschrum, dagrum, förråd m m samt lokaler för administration. Dessa faciliteter skulle snabbt kunna byggas upp igen.

Om det kom ett beslut om bärgning, skulle Estonia kunna bogseras till och förtöjas vid den närliggande bryggan på östra Muskö.

Vi diskuterade förfaringssätt. Vid bryggan kunde man bygga upp en mottagningsstation med utrustning för identifikation av kropparna med hjälp av tandkort.

Kropparna kunde inte transporteras landvägen till Nynäshamn. Detta bedömdes vara en alltför stor påfrestning för lokalbefolkningen. I stället valde man transport sjövägen till begravningsentreprenör.

En fråga som diskuterades ingående var hur man skulle kunna skydda arbetet från insyn. Fotografer med teleobjektiv skulle säkert visa stort intresse.

Lärare och elever vid Malgomajskolan i Vilhelmina blev offer vid olyckan. Den här minnesstenen är uppsatt på kyrkogården i Vilhelmina. Foto Arne Sundberg

Att förlägga ett så stort antal specialister var ett problem. Hotellkapacitet i närbelägna kommuner inventerades. Bevakning av området var också en stor fråga. Värnpliktiga fick inte användas för detta ändamål. Det blev en fråga för polisen. Jag minns att jag hade problem med att få svar på frågan hur många poliser som krävdes.

Den medicinska personalen i Sverige skulle inte räcka till, utan man var tvungen att förstärka med utländsk expertis. Det medförde bl.a krav på teleförbindelser såsom telefon, mobiltelefon, telefax, telex, data och larm.

Om man valde att arbeta i 3-skift skulle kropparna kunna identifieras på cirka 3 veckor.

Vi behövde aldrig dra igång det här projektet, eftersom det inte sedan blev aktuellt med någon bärgning.

Arne Sundberg

Den wälmanhaftige sergeanten

Alla har väl stött på de förr så vanliga epiteten välborne, dygdädla, höglärde, ärevördige osv men när jag vid studiet av ett häradsrättsprotokoll från 1773 stötte på sergeanten *wälmanhaftige* Johan Hultberg trodde jag att jag läst fel. Men jag jag slog upp det på Google och där fanns faktiskt två till wälmanhaftiga militärer - en cornett och en löjtnant. Man kan undra hur de skilde sig från sina kollegor.

Käranden i målet mot Johan Hultberg hade förresten en lite ovanlig titel. I en mantalslängd tituleras han *Sieur,* en kortform av fanska seigneur - ung. "hög herre". Så värst hög herre var han nu inte, han var guldsmed.

Hans Kihlström

Östra Ryds kyrkoböcker berättar

Vid vårt arbete med CD-projektet har jag ramlat över en del märkliga öden som jag beslutat mig för att titta lite närmare på. Ett av dessa öden är Erik Brahe och hans familj.

Morden i Vester Hagu

I Östra Ryds dödbok för den 13 juni 1885 läser jag följande::

Skomakare Adolf Fredrik Lindholm, Hagu. Ålder 57 år 11 mån. 21 dgr. Dödsorsak: Mördad

Hustru Amalia Albertina Lundblad, Hagu. Ålder 50 år 1 mån. 7 dgr. Dödsorsak: Mördad

Fosterdotter Sigrid Sofia, Hagu. Ålder 9 år 4 mån. 16 dgr. Dödsorsak: Mördad

Vad hade hänt? Tre mord i Vester Hagu! Detta har skett bara ett stenkast från den fridfulla plats där jag har några av mina bästa kantarellställen. Jag begav mig till stadsarkivet och började läsa i domboken.

Inhyses, f d artilleristen, August Johansson anklagades för att ha mördat skomakaren Adolf Fredrik Lindholm, dennes hustru Amalia Albertina Lundblad samt parets fosterdotter Signe Sofia.

Vem var då denne August? Enligt domboken föddes han den 30 september 1841 i Bergs socken i Skärblacka. Han lämnade barndomshemmet och tjänade dräng tills han 1860 tog värvning vid Svea Artilleri. Han fick avsked från det militära 17 juni 1866 varefter han tjänade dräng i Angarn. Därefter begav han sig till Skutskärs sågverk och Bergsvik pappersbruk i Söderhamn.

1872 började August jobba som skogshuggare i Sundsvall. Efter en sprängolycka fem år senare skadades han och fördes han till sjukhus, där man kunde konstatera att han blivit blind av skadan.

Han sändes nu till sin senaste hemort - Östra Ryds socken i Stockholms län. Här utackorderades han som ”inhyses” på olika ställen i socknen, Sedan den 28 maj 1882 bodde han hos skomakare Adolf Fredrik Lindholm på Väster Hagu, ett torp under Frösvik. Fattigvårdsstyrelsen försåg August med kläder och skor och Lindholm fick en ersättning med 75 öre om dagen, för att förse August med kost och logi. Av domboken framgår det att det förekommit klagomål på hans uppträdande från de ställen han tidigare varit inackorderad på.

Den 12 juni hade skomakare Lindholm varit i Stockholm Vid hemkomsten på kvällen var han berusad och bjöd August på konjak. Fosterdottern Signe hade läst högt ur tidningen varefter alla fyra gick och lade sig. På natten vakande August och tog sig en sup ur Lindholms flaska varefter han ilsknade till gick upp och tog en yxa som förvarades i rummet och dödade först Lindholm och därefter flickan och hustrun vilka båda hade vaknat.

August blev desperat och försökte först hänga sig och därefter skära av sig pulsådern. När han misslyckades sprang han ut och ropade på torpare Petterson som bodde i granngården, men ramlade omkull på marken och somnade.

Pettersson väcktes nästa morgon av sin hustru, som hittat August liggande på marken utanför. August berättade vad som hänt och grannen gick ned och hittade de mördade.

August Johansson dömdes den 31 juli 1885 av Danderyds skeppslag till ”lifvets förlust”. Domen lindrades emellertid av hovrätten till livstids straffarbete samt förlust av medborgerligt förtroende.

Den 8 juni 1912 frigavs han och tillbringade resten av sitt liv på ålderdomshemmet i Östra Ryd där han avled 14 juni 1924 på grund av ålderdomssvaghet

Anita Järvenpää

Safvelsjö torp

Vi har fått in några texter av Lillemor Blomberg som visar hur de förr levde och arbetade på Safvelsjö torp. Stavningen på Safvelsjö varierar beroende på när texterna är skrivna. Idag känner vi stället som Svavelsö. Om ni vill veta mer om Svavelsö så vet Lillemor mycket mer.

Nedanstående kontrakt visar hur torparen Pehr Matsson med familj levde på Safvelsjö.

Pehr Matsson föddes den 16/9 1791. Han bodde tillsammans med sin hustru Greta-Stina Pehrsdotter (f: 21/11 1788, d: 5/7 1860)

Familjen bestod även av sönerna Johan (1813), Carl-Gustaf (1817), Per Ullrik (1819), dottern Ulla Christina (1822). På torpet bodde även Pehrs bröder Johan (1795) och Jonas (1792).

På torpet fanns även pigorna Greta-Stina Enbert, Anna-Maja Björkman, Maja-Stina Rödin, Caijsa Gudmundsdotter, Brita Hindriksdotter och Stina Mattsdotter. Drängarna hette Jonas Mattsson, Carl Jacobsson, Johan Pehrsson, Pehr Stenberg och Daniel Åberg.

Till torparen Per Mattsson upplåtes torpet Safvelsjö beläget i Ö Ryds socken av Danderyds Skeppslag lydande under Rydboholms Säteri på 15 års tid, räknat ifrån den 14 marti 1823 samma tid 1838, att mot följande utskylder bruka och begagna nemmeligen.

1. Skall åboen ifrån den 14 september till den 14 marti samt ifrån den 14 marti till den 14 september utgöra trenne (3ne) karle dagsverken i varje vecka om året.

2. Arbetstiden för dessa dagsverken börjas höst och wintertid ifrån första lysning om morgonen till sednaste skymning om aftonen samt vår och sommartiden ifrån klockan 5 om morgonen till klockan 9 om aftonen, uraktlåten dessa skyldigheter böta ett dagsverke med upphuggning av en famn bryggväd, 4 alnar i qvadrat som sker på anvist ställe, sker det flera en trenne gånger om året, varder ifrån stället utan vidare uppsegning genast skild, likaledes förfares med den som i dagsverke skickar en mindre arbetsförd person.

3. I händelse av sjukdom eller annat hinder skulle inträffa varder det åboens ovilkårliga skyldighet att före sin dagsverksdag, hos inspectornen anmäla och sedan den därigenom inträffade dagsverksrätt ofördröjligen fullgöra.

4. Skall rödjning och höets inbärgning af Parken och Gärdet uti samma ordning gemensamt med torparen verkställas och åligger en av dem efter tur, där före vara ansvarig att förenemda höbärgning, måtte ordentligen blifva efter anvisning välbärgat vid Gården infört, varvid dragare på stället avhålles.

5. Skall på anvist ställe till Gården framföras last groft grus som bör innehålla 2 nk tr per last.

6. Trenne 3ne hjone dagsverken skall årligen för torpet, samt 3ne Stockholmsresor och 3ne mjölkbåtsresor eller i förstnemdas ställe sex dagsverken, dessutom skall åboen av torpet utgöra 15 karle dagsverken av 32P samt lika många hjonedagsverken av 16P Rikgäld per dag om året inär jordägaren sådant önskar.

7. Alla av torpet causera av vad namn och beskaffenhet de vara må, ansvarar åboen till fullo gäldande.

8. Åligger det åbone, att torpet väl och förfaresligen sköta, så till åker och äng som hägn och häng, samt Hus bygga och böta enligt lag och hysesyns ordning och vartill han äger om byggnadsverk sig vid Gården anmäla, vid vilket tillfälle behofvet får granskas af ägaren eller dess ombud, men att olofligt hygge och svedjande under vad namn som hälst å de under Rydboholms hemmans skogar varder härmed strängeligen vid detta contrakts ferlust förbundit, och må till vädbrand ej unnatages vidfälle och qvistar.

9. Åboen var förbunden, att hos sig inhysa främmande personer samt skyldig att spinna och till notbinda efter vanskligheten.

10. Åboen skall vara förbunden att årligen plantera ett löfträd till torpets prydnad.

11. Finner åboen sig icke kunna fullgöra contraktet äger han det lagligen ifrån sig säga, men får ej å annan man det utan jordägarens samtycke transportera.

12. Minsta avvikelse försummelse emot före skrivne contrakts innehåll, eller olydnad och struskhet emot befälet vid Gården, vansköter eller häftar torpet, bliver ovägerligen ansett som contraktsbrått, samt skyldig känd, att utan laga fardag från torpet afflytta. Hvaremot åboen enär han fullgör contraktsvillkoren, kan vara förvisad, blifva fram för andra bebehållens vid rättigheter emot vår stadgade villkor i mohn af tidens förändrade skick och förhållande.

13. Skulle åboen med döden avgå innan contraktsåren äro slutade äger enka, son eller måg ifall de prövar skickliga, att de återstående contraktåren qvarsitta emot fullgörande av contraktets lydelse.

14. Här af anno 2no likalydande exemplar till ömsesidig och obrottslig efterrättelse författade med våra namn eller bomärke bekräftat, och ett vardera avhållet betygas och försäkras.

Stockholm den 10 december 1823
M J BRAHE

Med föreskrifne contrakt förklarar jag mig till alla delar nöjd och förbinder mig det samma ovilkoriligt fullgöra.

PHER MATSSON

M. BERGSTRÖM Organist och klockare i Östra Ryds Förs.

JOH. SUNDSTRÖM Nemndeman

Här visas ytterligare ett kontrakt för torpet på Svavelsö.

Contrakt emellan Rotehållarne för Båtmannen No 86 vid Södra Roslagens Compagnie, och för den för samma Rote antagne Båtsman, Drängen Carl Åscarsson i Safwelsjö.

1. Utom den till bemälte Carl Åscarsson redan utgifne handpenning, en riksdaler, sexton Shig n Banco, samt hälften af den till tio riksdaler samma mynt betingade sega, skall andra hälften fem riksdaler till honom af Roten utbetalas, enär han till Kronans tjenst warder för första gången uppbådade.

2. Torpet med dess befintlig husbyggnad, samt inhägnad jordtäppa, som på Rotens ägor varit Carl Iscassons företrädare anslaget som hemvist, får Carl Isacsson Ullman nu mera tillträde och begagna så länge han för Roten är tjenstgörande, likväl med hans förbindelse att torpet väl sköta och vårda liksom avvikande av ansvar för ett annat förhållande.

3. Jemte årligen som två riksdaler, trettietwa Shig n Banco, som utbetalas på 2 ne terminer då Ullman är hemma i Landet, men på en gång när han till Kronans tjenst uppbådad, undfår han såsom hemkall årligen två tunnor Råg, två sommarlast hö och två tjog halm, som efter hemmantal utgören af samteligen Rote interasenterne äfven som Ullman när han på tåg och resor blir uppbådad af Roten erhåller beklädnadspersedlar till antal och beskaffenhet som författningar derom föreskrifva.

Av detta contrakt äro 2 ne likalydande exemplar.

Lillemor Blomberg

Ordmoln

På www.wordle.net kan man få en text omstuvad till ett "ordmoln" som kan vara trevligt att pryda en sida med. Som exempel har jag tagit Anitas artikel i senaste Sysslingen. Stilgraden bestäms av hur ofta respektive ord finns med i texten.

Nils Lindgren

Datorhörnan

Bilder från digitalkamera

Mitt upprop i senaste numret om att någon med erfarenhet om att skapa sina egna foton med bläckstråleskrivare har inte givit en enda reaktion. Betyder det att ingen med digitalkamera skriver ut foton hemma för att sätta in i fotoalbum. Har alla med digitalkamera slutat sätta fotografierna i fotoalbum? Vad gör man då med sina fotografier?

Eftersom jag saknar erfarenhet inom det området kan jag bara berätta om ett annat sätt att få fram sina bilder i de format man fick från analoga kameror med negativ film. Storlekarna var normalt 10x15 eller 11x15 centimeter och genomgick relativt komplicerade framkallningsprocedurer. Tre framkallningsbad för färgfotografier, om jag minns rätt. Ett räckte för svartvitt, samt därtill ett fixeringsbad som skyddade ytan från ytterligare kemiska påverkningar. Det senare gällde både svartvitt och färg.

Hur man gör för att skriva ut egna fotografier på egen skrivare kan jag bara rekommendera intresserade att till vidare läsa facktidskrifter i ämnet. Brist på skrivare är det inte. Det är bara att välja någon ur mängden som man tror på. Min rekommendation är att inte ta en alltför billig. Om jag förstått annonserna rätt så kan man sätta kamerans minneskort direkt i vissa skrivare och välja vilka bilder man vill ha utskrivna. Man behöver således inte ha tillgång till en PC för att få sina bilder. Som sagt, vem kan berätta om detta bland föreningens medlemmar?

Själv har jag provat att låta en fotoaffär göra utskrifterna. PictureStore i Åkersberga Centrum är en av affärerna. Även Täby Centrum har en fotoaffär med denna möjlighet. Här får man en framkallad bild och inte en utskriven bild på en bläckstråle- eller laserskrivare. Exakt hur det går till vet jag inte men att det handlar om lite kemiska processer har man berättat för mig. Den snabbaste leveranstiden är 25 minuter och den normala en vecka. Så lite mer komplicerat än en skrivare är det frågan om. Kort leveranstid betyder också dyrare bild.

Priserna i PictureStore är beroende av hur många bilder man vill ha vid köptillfället. Mängden bilder är inte kopior av samma bild utan hur många man vill ha utskrivna totalt. Dess fler dess billigare. Prislistan jag har säger att med en leveranstid på en vecka tar man 7:- per bild om man lämnar in max 3 bilder. Nästa steg är upp till 24 stycken och då är styckepriset 4:-. Sedan finns ytterligare trappsteg på 49, 99, 199 och däröver. Knappast aktuellt för oss.

Hur gör man då? Det enklaste är att ta kameran med sig till affären och ta ur minneskortet och sätta det i den utrustning affären har för ändamålet. Bilderna får man upp på en skärm, eventuellt får du bläddra dig fram i minneskortets kataloger för att hitta bilderna. Du markerar bilderna och talar om hur många exemplar du vill ha av varje bild. Trycker på klar och tar ur minneskortet. Du får ett utskrivet kvitto som gör att just dina bilder kan spåras till ditt kvitto. Det kan ju vara lite knepigt att förstå hur man gör första gången men då får personalen hjälpa till. Sedan är det bara att vänta och ta emot samt betala. Hemma sätter du in dina bilder i ditt fotoalbum och skriver ner fakta om bilden (som du alltid gjort!). Tro nu inte att det är klart med detta!

Du har ju inget negativ, utan en fil i ett minneskort! Hur stort minneskort du än har så blir det fullt och kameran kan då inte användas då det minneskortet är isatt. Nu är vi

tillbaka i det här med säkerhetskopior. Minst 2 exemplar skall lagras och de skall förvaras på olika adresser. Då kommer vi till vårt USB-minne igen. Minnespinne som det kallades för en gång i tiden. 2 minnen som du för över bilderna till. Tag bara de bilder du vill ha kvar. Det är så lätt och billigt att ta tre bilder av varje motiv, spar bara det bästa. Du kommer nog att fylla dina minnen ändå och i framtiden svära över alla dessa dubbletter. Kamerans minnekort raderar du vartefter du försäkrat dig om att säkerhetskopiorna är på plats. Nu behöver du en PC för att klara detta. Återlämna dina USB-minnena där du tog dem och fortsätt fotografera. För att vara ännu säkrare så bränner du en (eller flera) CD/DVD varje år på alla dina bilder.

Dagens PC-ar har ofta en läsare för dessa s.k. flasch-minnen. Sladden som medföljer kamera som man skall ansluta till PC-n komplicerar bara hanteringen. Tag ur minneskortet ur kamera och sätt in det i PC-n eller den minnesadapter som du skaffat dig.

En digitalkamera innehåller en mängd inställningar. I framtida nummer skall jag försöka reda ut lite kring det här med upplösningen. Hur stor upplösning skall jag ha på bilderna som jag tar med min digitalkamera? Vilken upplösning skall jag ha när jag skannar in bilder via en skanner? Kom gärna med vilka frågor du vill ha besvarade och vad annat du vill läsa om i datorernas underbara värld.

Leif Gannert

Luciafirande

Information om avslutning med eventuellt luciafirande skickas i separat e-postmeddelande och meddelas på hemsidan.

E-postadresser för utskick av information

För att snabbt få ut information till våra medlemmar behöver vi era e-postadresser. Detta innebär inte att ni som har avböjd att få tidningen med e-post ändå kommer att få den utan när styrelsen behöver skicka ut viktig information så kommer den i första hand gå med e-post och via föreningens hemsida.

Er e-postadress skickas till: ingalillhallberg@telia.com

Tomtenissarnas Tragiska Jul

Här följer en något morbid historia om vad som kan hända våra stackars tomtar

22 små Nissar i smällkalla natten,
vandrar så stilla i spår av katten.
Örnen i sitt näste ruva,
då han ser en liten luva.
Han dyker från grenen där han bor,
och krossar Nisse med vassa klor.

21 små nissar på lustigt vis,
kanar på trappen hal av is.
Nisse bevisar att Newton hade rätt,
när han halkar på ett komiskt sätt.
Tyngdaccelerationen mot marken drar,
utav Nisse inget finns kvar.

20 nissar efter ingång leta,
dess placering ingen veta.
Upp på väggen stegen hänger,
Nisse runt denna ett snöre slänger.
Tomten runt halsen snöret vira
hans död de 19 genast fira.

En av de 19 i köket ränner,
för att mata sina vänner.
Han i mikrougnen letar,
och bland innehållet petar.
Kortslut i startknapp gör,
att Nisse smälter ner till smör.

Mikrovågor har Nisse kletat
när 18 tomtar efter ätbart letat.
Högfrekvens var ganska illa,
Nisse efter spänning pilla.
Kilovolt i Nisses händer,
ljusbåge så vackert tänder.

Efter var husmor maten lagt,
17 tomtar går på jakt.
Nisse in i frysen kryper,
Fahrenheit i kinden nyper.
Luvan blir av kylan vass,
Nisse omvandlas snabbt till glass.

16 tomtar vill husmor hjälpa,
med att tallrikar i diskvattnet stjälpa.
Kemi som hobby husmor har,
av misstag de flaskan med kungsvatten
tar.
Nisse dyker i preparerat vatten,
nu han fräser väldigt likt katten.
15 nissar på väggen klättra,
för att färgen på darttavlan bättra.
Husbondsgrabb med sömnen trasslar,
undrar vad det är som prasslar.
Pilen som pojken skickar med snärt,
sätter sig rakt i tomtens stjärt.

Granen är en farlig plats,
14 små Nissar nedåt tar sats.
De sakta ned för grenen glider,
barren då i baken svider.
Tomtens resa slutar fort,
en glasklar kula gör honom till lort.

13 små tomtar runt varandra springer,
då helt plötsligt telefonen ringer.
Äldsta dottern i denna svara,
tomte undrar vem detta kan vara.
Nisse upp på klykan stretar,
luren läggs på som hon honom kletar.

12 små Nissar datorn hittar,
och i denna de nu tittar.
Nisse flexskiva vill vara,
då datorn fil på honom spara.
Nisse inget skrivskydd har
så där slutar Nisse sina dar.

Lustig fälla husbonn monterat,
detta har 11 Nissar intresserat
Offer i fällan är vanligtvis möss,
men trots det blir med Nisse adjöss
Nisse kapas i delar åtta,
fast han inte var en råtta

Midvinternattens köld är svår,
Tio små Nissar i djup snö går.
Rävsax gömd under skynke vitt,
knipsar nisse av på mitt.
Livsanden snabbt för honom tryter,
snart i eget blod han flyter.

Nio små Nissar i midnattstimma,
traskar fram i månljusstrimma.
Ugglan hoar från sitt näste,
istapp faller från sitt fäste.
Nisse spetsas utav tappen,
tomte ligger död på trappen.
Utanför dörren står gröten och ångar,
Åtta små Nissars intresse den fångar.
Under stigande hunger fatet de nalkar,
en stackars tomte på kanten halkar.
Han sliter, han kämpar, han svettar sig blöt,
men sjunker likväl ned i kvicksandslik gröt.

Många springor stugan har,
där sju små Nissar in sig tar.
Katten som bak dörren ruva,
slukar Nisse med hull och luva.
Resterna av tomtehand,
slickar Misse av från tand.

Sex små Nissar mot julbord ila,
snabbt dom uppför bordsben kila.
När sista tomten över kanten hasar
tappar han greppet och nedåt rasar.
Faller nedåt likt ett lod.
Matta röd av tomteblod.

Tomtar fem i väldig iver,
springer runt ty hungern river.
Nisse snubblar på sitt skägg,
faller rätt på knivens egg.
Lilla Nisse stackars saten,
rinner ut i sillsalaten.

Fyra Nissar har festat på sill,
nu de törsten sin släcka vill.
Mot glöggen de ilar i samlad tropp,
och tar sig drycken i varsin kopp.
Ner faller Nisse i glögghett hav,
likt en skållad mandel hans skinn faller av.

Tre små tomtar i granen svingar,
mellan ljus och änglavingar.
Nisse sig för nära vågar,
snart han står i ljusan låga.
Doftar snart likt vidbränd stek,
ångrar snart sin dystra lek.

Två små tomtar omkring sig tittar,
då en smällkaramell de hittar.
Nisse ner på den då hoppar,
ledsamt blir det som honom stoppar.
I tak, på golv, på gardin med frans,
finns nu Nisses hjärnsubstans.

Husbonn stiger upp i natten,
för att kasta lite vatten.
Under husbonns tunga toffla,
Nisse blir till krämig våffla.
Snön ligger vit lite här och var,
inte en jävla tomte finns kvar.

Susanne Fagerqvist

Adressfält

Ordet tassemarker

En liten annorlunda uppgift att lösa i detta nummer. Jag kan inte undanhålla er detta ord. Varför heter det tassemarker?

Tassemarker, svaret

Jag bläddrade som hastigast i en bok som stod i bokhyllan hemma och fann detta ord. Boken kommer från Norra Allbo Hembygdsförening och kallas för Värendsbygder. Den trycktes 1981 och är väl någon form av årsskrift. Ett kapitel har rubriken ”Vargen i våra bygder” och här följer några citat:

Kärt barn har många namn, säger ett gammalt talesätt, men i detta fall var det naturligtvis inte frågan om något kärt barn. Tvärtom var vargen så hatad och fruktad, att man inte ens vågade nämna den vid dess rätta namn. I stället sade man alltså gråben, guldfot (gullfot), gullben, gulltass, långrumpa, kuse eller tasse. Det sistnämnda namnet förekommer ju även i uttrycket ”tassemarker” som beteckning på särskilt eländiga trakter.
…
Fenresulven (även med stavningen Fenrisulven) var ett mystiskt odjur och asagudamas farligaste fiende. Enligt Eddan skulle Fenresulven vid jordens undergång, Ragnarök, uppsluka solen.
…
Andra uttryck som fortfarande lever kvar är ju ”vargavinter” och ”vargaväder”. Vi som upplevde vintrarna i början av 40-talet och ännu har dem i friskt minne tycker nog, att uttrycken är ganska så passande. Och nödår har ju alltid brukat kallas ”vargatider”.

Leif Gannert

Länsman: Är far din hemma? Gossen: Ja - han står där nere bland svinen - det är han som har mössan på´se.

Eddy Widborg